

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Autoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 2. Delictum quodnam & quotupliciter notorium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

LIBER QUINTUS DECRETALIU. TITULUS I.

De Accusationibus, Inquisitionibus, Denun-
ciationibus.

CAPUT I.

*De variis modis procedendi contra criminosos, &
in specie de accusatione.*

*Quest. 1. Quot modis causa & actiones
criminales deducantur in iudicium.*

Resp. Horum modorum in genere sunt duo, dum nimirum Judex procedit vel ad instantiam partis, accusantis, denunciantis, petentis; vel ex officio suo, seu citra ullius querelam, denunciationem, petitionem; sub quibus proinde comprehenduntur tres modi sequentes in *Rubrica. h. r.* expressi, scilicet sub priora accusatio & denunciatio; sub posteriore inquisitio; quibus duo alii addendi; nimirum modus procedendi per exceptionem, (de qua, quid sit, & quod duplex, qualiter instituat, & criminaliter intentata induat naturam accusationis, & quales proinde conditiones requirat &c. dictum *Lib. 2. tit. 25. per totum à quest. 858.*) & modus procedendi sine ordine, intellige, consueto iudicii, uti sit, quando reus in flagrante deprehenditur, aut delictum est notorium. Nunc de iis singulatim in sequentibus, excepto quarto, utpote de quo accurate actum, *L. c. &* quidem incipiendo ab ultimo, sit.

*Quest. 2. Delictum quodnam & quotu-
pliciter notorium.*

1. **R**esp. Ad primum: Notorium propriè dicitur, quod per evidentiam rei, quæ nulla tergiversatione celari potest, patet. Huic notorio opponitur occultum, tam propriè tale, nimirum quod non solum soli DEO scrutatori cordium cognitum est, sed & quod nulla ratione probari potest. Jo-And. in *c. vestra. de cohabit. cler. cum mulier. num. 12.* Anchor. *ibid. num. 14.* Abb. *n. 10.*
R. P. Leur. jur. can. Lib. V.

Fagn. *n. 45.* Quò referuntur etiam à Claro *pract. crim. §. fin. q. 9. n. 2.* Farin. *pr. crim. q. 18. n. 105.* Haunol. *de f. & j. Tom. 6. tr. 2. n. 27.* apud Wiestn. *h. r. n. 2.* quorum probatio ex communiter contingentibus haberi non potest; quia per se clam & in occulto fieri solent, ut sunt dolus, furtum, adulterium, suppositio partus, Sodomia, Simonia &c. Item quæ non propriè, sed pene occulta dicuntur. *cit. c. vestra.* qualia sunt, quæ in iudicium nondum deducta à paucis sciuntur; & probari possunt: v. g. à duobus, tribus, vel ad summum quinque; cum secretum adhuc dicatur, quod in presentia quinque personarum dicitur aut fit. *can. 87. de panit. dist. 1. §. hac ergo secreta.* & *GL. ibid. v. secreta.* Porro notorium propriè tale confunditur cum *publico* in supremo gradu tali, differt tamen à *publico* in secundo gradu, quod convenit cum notorio penè, seu quasi tali, multòque magis à *publico* in imo gradu, utpote quod saltem à duobus scitur, & sic adhuc probari potest. Differt à manifesto, (etsi hoc subinde cum notorio confundatur. Arg. *c. constitutionem. de V. S. & c. fin. de cohabit. cler. cum mulier.*) quòd manifestum propriè tale illud sit quid minus quàm notorium propriè tale, ut Abb. in *est. c. vestra n. 12.* Fagn. *n. 55.* & dicitur cum addito famosè notum, seu ex certa scientia, certisque authoribus, ut Abb. & Fagn. *LL. cit. Tusch. Lit. N. concl. 104.* à qua famositate abstrahit notorium.

2. **R**esp. Ad secundum: Notorium aliud est notorium notorietate juris, nimirum, quod evadit tale per confessionem propriam (intellige, spontaneam, & non gravi metu aut tormentis extortam) factam in iudicio, non revocatam, vel per probationes judiciales plenas, hoc est, testium omni exceptione majorum depositiones legitime receptas;

A

vel

vel instrumentum publicum & authenticum in judicio productum; vel per sententiam definitivam condemnatoriam ad pœnam, vel criminis declaratoriam, quæ transit in rem judicatam, utpote quibus, quia jam in causa conclusum, nihil opponi potest; quin & per sententiam interlocutoriam, latam cum cognitione causæ, quæ in rem judicatam transit; ut cum Abb. in *c. cum olim. de V. S. à n. 3.* Fagn. in *c. vestra. à n. 71.* Masc. de *prob. concl. 1106. à n. 9.* quos citat Wiestn. *b. s. n. 3.* Ad quam notorietatem juris reducitur notorietas præsumptionis fundatæ in circumstantiis, ex quibus jus ita aliquid præsumit, ut id haberi velit pro veritate, & ex ea perinde, ut ex alia probatione plena ad sententiam procedi possit. Aliud est notorium notorietate facti, quod gestum palam in oculis hominum, puta, coram majore parte populi, vicinæ, parochiæ, collegii alteriusve communitatis, ita tamen, ut non requiratur, gestum esse coram totius populi existentis in aliquo loco. puta, civitatis majore parte; sed major pars intelligatur respectu vicinæ, parochiæ, collegii, communitatis; ut Sanch. *L. 6. consil. mor. c. 3. du. 3.* Abb. in *cit. c. vestra. n. 16.* Reiffenst. *b. t. n. 251.* Quin nec requiri semper majorem partem communitatis, si hæc valde ampla, ut tenere videtur Sanch. *l. c.* contrarium tenentibus Abb. *l. c.* Fagn. *l. c. n. 88.* quos citat Reiffenst. *n. 250.* dicens ridiculum esse, dicere, non sufficere ad constituendum notorium, quod gestum coram centum, dum communitas constat 300. hominibus. Num vero requiratur totius communitatis præsentia, dum hæc exigua est: v. g. constat decem; an vero sufficiat major ejus pars; v. g. sex præsentis, non est extra controversiam; posterius sentiunt Abb. *l. c.* Sylv. *v. notorium. q. 4.* Navar. *c. 27. n. 55.* quos citat & sequitur Reiffenst. *n. 249.* ex earatione, quod decem constituunt populum. Arg. *c. unie. 10. q. 3.* & quod per majorem partem populi totus populus designetur. *L. aliud. ff. de reg. jur. & consequenter, quod coram majore parte talis communitatis sit, censetur fieri coram omnibus.* Idem sentire videtur Pith. *ad tit. de excom. n. 114.* dum inquit: Si percussio fiat coram tot oculatis testibus, ut vel toti communitati, quæ saltem decem personas habet, vel majore ejus parte, saltem coram sex, nota sit; & mox subdit: quare etiam si Petrus percussit Clericum coram tribus aut quatuor, (intellige, personis talis communitatis constantis decem) ut in judicio probari possit, non tamen propterea censetur notorium evidentiæ facti. Porro notorium facti aliud est facti permanentis, quod constanter omnium oculis exhibetur; v. g. incarcerationio Clerici, qui in carcere publico omnium oculis patente continuo detinetur. Aliud facti transeuntis, seu momentanei, quod in conspectu totius vel majoris partis populi commissum; v. g. homicidium in foro, blasphemia coram pluribus audientibus prolata; quæ, si sæpius coram iis iterata, dicitur notoria notorietate facti interpolati: ita Sylv. *l. c. n. 2.* Abb. *l. c. n. 15.* Fagn. *l. c. à n. 78.*

Quæst. 3. Quæ requirantur, ut Judex non servato juris, seu processus judicialis ordine contra crimina notoria procedat.

R Esp. Requiritur primò, ut factum notorium sit non tantum quod ad substantiam, seu existentiam, sed etiam in ratione delicti; v. g. ut constet, num homicidium factum ex dolo vel cul-

pa, cum fieri potuerit ad sui defensionem, servato moderamine inculpatae tntelæ; quia, si de hoc non constaret, posset adhuc excusatione vel tergiversatione celari; ita Clar. *pract. crim. §. fin. q. 9. n. 3.* Farin. *pr. crim. q. 21. num. 49.* Haun. *l. c. n. 30.* Passerin. *tribun. regul. q. 10. n. 5.* apud Wiestn. *n. 6.* iis inharentem juxta *c. tria nos. de cobabu. cler. cum mul.*

2. Secundo, ut de ipsa notorietate Judici constet, quod fieri potest duobus modis; uno, si dictum commissum in præsentia Judicis pro tribunali fedentis, aut aliàs in exercitio jurisdictionis existentis, præsentis & intuentis majore parte populi; ut Specul. *tit. de notor. crim. §. 8. n. 12.* Salycet. in *L. ea quidem. c. de accusat. n. 41.* Gomez. *L. 3. var. c. 1. n. 48.* Passer. *l. c. n. 6.* Altero (dum sermo est de notorietate facti) si testes, saltem duo omni exceptione majores, jurati, & parte citata judicialiter examinati de delicti existentia, & simul notorietate ex proprio sensu deponant; Wiestn. *num. 7.* citatis Specul. *l. c. n. 17.* Masc. *l. c. concl. 1105.* Fagn. *n. 105.* vel, si sermo sit de notorietate juris, per authenticum extractum, aut attestationem judicialem. His itaque compertis, Judex ad judiciarii ordinis observantiam non constringitur, juxta clarostextus *c. ad nostram. de jurejur. c. super eo. de test. cog. can. prohibentur. §. his omnibus. 2. q. 1. can. Lotharius. ead. caus. §. 9.* ex ea ratione, quod ordo ille juris introductus ad veritatem indagandam & deprehendendam; adeoque dum ea notoria est, observatio illius non sit necessaria.

3. Tertiò requiritur, ut constito Judici de notorietate, is quoque de ea pronunciet, non quidem seorsim, sed in ipsa sententia, in qua, si illius mentionem non faciat, ea totusque processus sit nullus; Barbof. *de potest. Episc. alleg. 106. n. 18.* Tambur. *de jure Abb. Tom. 3. d. 7. q. 2. n. 19.* Reiffenst. *b. t. num. 264.*

Quæst. 4. In quibus itaque in specie juris ordine non servato Judex procedere possit ad dicta crimina notoria puniendâ.

R Esp. Primò, ut opus non sit accusatore aut denunciatore, juxta *c. evidentiâ. h. t. & c. manifesta. 2. q. 1.* sed Judex possit sine accusatore ex officio procedere ad ferendam contra notorium delinquentem sententiam,

2. Secundo, ut multò minùs opus sit libello; Gomez. *l. c. n. 42.* Farin. *l. c. n. 65.* Scaccia *de Judic. c. 79. num. 8.* Wiestn. *b. t. n. 9.* Arg. *clém. sape. 2. v. hoc autem. de V. S.* dum ibi dicitur, quod libellus ad summarium processum non requiratur, & consequenter multò minùs ad procedendum contra crimina notoria, quippe quæ, ne quidem summarium ordinem judicii requirunt.

3. Tertiò, ut neque opus sit citatione, saltem ubi delictum ita notorium est, ut nulla egeat probatione notorietatis, constetque evidenter, reo nullam excusationem, defensionemve, quâ delicti gravitas aliquo modo extenuetur, competere; Haunol. *l. c. n. 33.* Passerin. *l. c. n. 11.* Wiestn. *n. 10.*

4. Quarto, ut non requiratur productio, & examen testium ad probandum crimen, ut patet ex terminis, cum constito evidenter aliunde de veritate, ii frustra producantur; quamvis constito de veritate criminis, quia quandoque non satis adhuc constat de notorietate, ad eam probandam, adhibendi sunt testes, Reiffenst. *b. t. n. 256.*

5. Quintò,